

Ministerstvo
pro místní rozvoj

Vymezení venkova a HSOÚ v kontextu přípravy Strategie regionálního rozvoje 2028+

Mgr. Dominik Opálka

01 SRR ČR 2028+

Proč SRR ČR 2028+ řeší venkov a HSOÚ společně

SRR ČR 28+

- **nejde jen o mapu území, ale o lepší zacílení veřejných politik**
- **má pomoci lépe rozlišit:**
 - kde jde o **běžnou rozvojovou potřebu venkova**,
 - kde o **funkční problém dostupnosti a obslužnosti**,
 - kde o **kumulaci hospodářského a sociálního znevýhodnění**,
 - a kde je potřeba **cílená intervence státu, kraje nebo obcí**.

Jaký posun přináší SRR ČR 2028+ od statického vymezení k územní diagnóze

SRR 28+ bude více pracovat s otázkami:

- **jaký problém v území skutečně řešíme,**
- **na jaké úrovni se projevuje,**
- **kdo má být nositelem řešení,**
- **jaký nástroj je vhodný,**
- **a zda je potřeba územní zvýhodnění, kapacitní podpora, koordinace nebo systémová změna.**

Vymezení území není cíl samo o sobě. Je to podklad pro rozhodnutí, **jak a proč do území zasahovat.**

02 HSOÚ

Podtitulek

HSOÚ: proč je chceme znovu vymezit?

HSOÚ nejsou jeden typ území

- Současná HSOÚ zahrnují území s různou povahou problémů:
 - ekonomicky slabší regiony,
 - sociálně zatížená území,
 - periferní a hůře dostupné oblasti,
 - území s demografickým úbytkem a stárnutím,
 - mikroregiony se slabší institucionální kapacitou

Co má nové vymezení HSOÚ umožnit?

HSOÚ jako nástroj cílenější regionální politiky

Nový přístup by měl pomoci rozlišit:

- kde se problémy kumulují
- jaký typ znevýhodnění v území převažuje
- zda území potřebuje investice, služby, kapacity, nebo koordinaci
- zda má podpora směřovat na celé SO ORP, nebo jen na konkrétní části území
- a jak HSOÚ navázat na **SRR 28+**, krajské strategie a budoucí nástroje financování

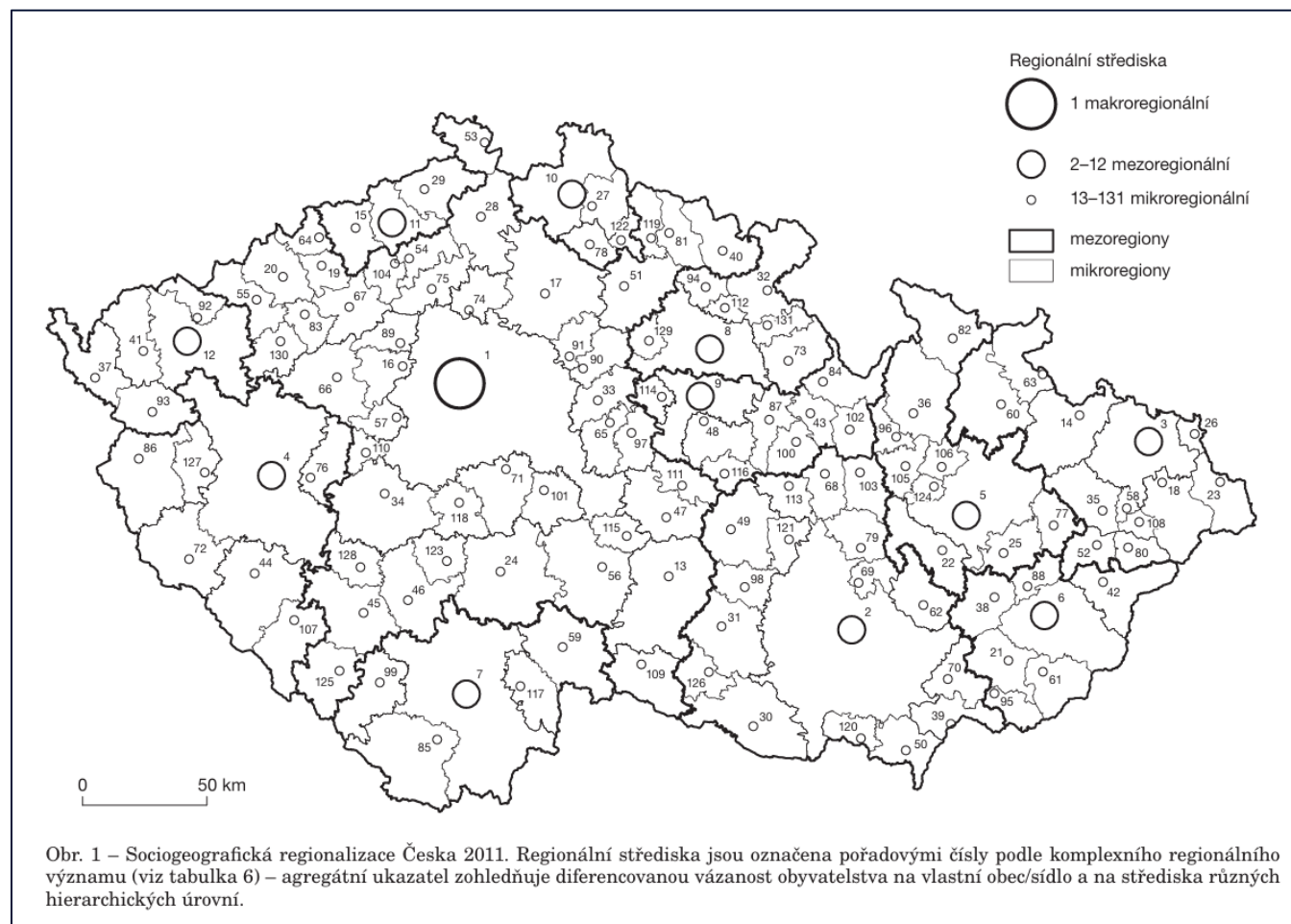
Nejde jen o nový seznam území, ale o lepší propojení **diagnózy, nástroje a odpovědnosti**.

03 Venkov

Jak se k vymezení venkova přistupuje dnes?

- **Strategie regionálního rozvoje ČR a Koncepce rozvoje venkova**
 - pracují s venkovem jako specifickým typem území regionální politiky,
 - důraz na rozvojové potřeby a kvalitu života.
 - **Ministerstvo zemědělství**
 - využívá vlastní vymezení pro potřeby Společné zemědělské politiky a Programu rozvoje venkova,
 - důraz na implementaci zemědělských a venkovských intervencí, kdy každá intervence využívá jiné vymezení venkova.
 - **Mezinárodní statistická a analytická vymezení**
 - DEGURBA,
 - OECD,
 - Eurostat,
 - **Další přístupy**
 - ORP,
 - MAS,
 - HSOÚ,
 - funkční městské oblasti.
- Ministerstvo pro místní rozvoj

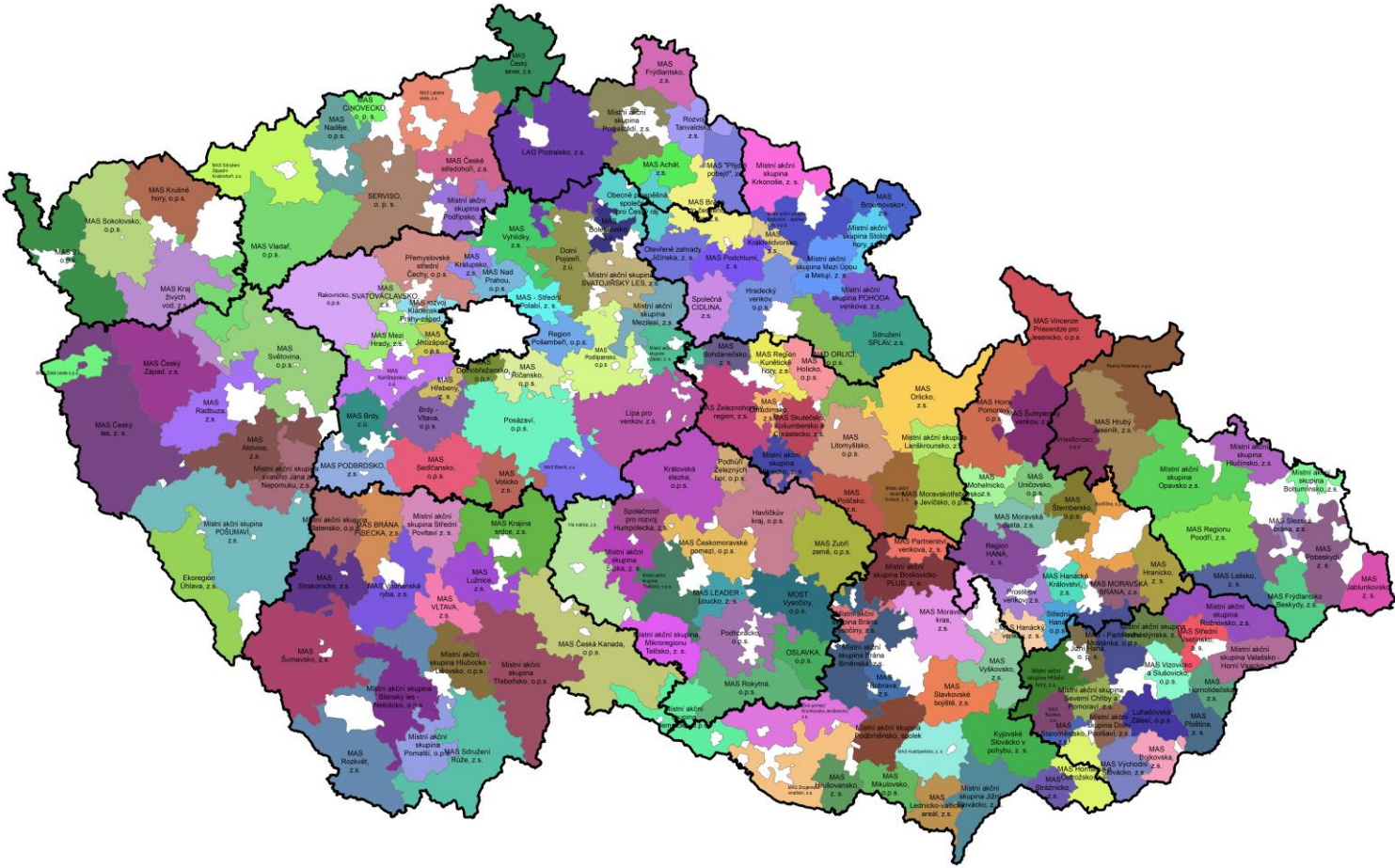

Hampl, M., Marada, M. (2015): Sociogeografická regionalizace Česka. Geografie

Jak se k vymezení venkova přistupuje dnes?

Přístup	Hlavní účel
Koncepce rozvoje venkova	Rozvoj venkova
SP SZP	Zemědělská politika (LEADER)
DEGURBA	Statistika
HSOÚ	Regionální politika
FMO	Funkční vazby měst
MAS	CLLD (LEADER)

Každé vymezení/mapa odpovídá na jinou otázku. Žádná z nich není univerzálně použitelná pro všechny účely.

Místní akční skupiny v ČR (zdroj: MMR)

Proč se zabýváme vymezením venkova?

- **Venkov tvoří podstatnou část území ČR**
 - zajišťuje bydlení, služby, produkční i rekreační funkce,
 - je významným prostorem pro kvalitu života obyvatel,
 - čelí velmi rozdílným rozvojovým výzvám.
- **Potřeby jednotlivých typů venkova se liší**
 - venkov v zázemí velkých měst,
 - venkov v okolí menších center,
 - venkov v periferních a řídce osídlených územích.
- **Mezinárodní kontext a příprava PO 2028+**
 - probíhá příprava nového programového období po roce 2028 - jednotná definice venkova SRR ČR - NRPP (vč. SZP).
 - Evropská komise, OECD a další instituce v posledních letech rozvíjejí přístupy založené na funkčních vazbách, dostupnosti služeb a rozmanitosti venkovských území.
 - Projekt usiluje o přípravu metodiky, která bude využitelná v českém prostředí a současně co nejvíce kompatibilní s mezinárodními trendy.

Funkční vztahy

- Neexistuje univerzální definice venkova
- Venkov lze posuzovat z různých pohledů:

Pohled	Otázka
Morfologie osídlení	Kde lidé žijí?
Funkční vazby	Kam lidé dojíždějí?
Dostupnost služeb	Kde funguje každodenní obsluha území?
Typologie území	Jaké má území vlastnosti?
Programové vymezení	Kde se uplatňují konkrétní nástroje podpory?
Data mobilních operátorů	Kde jsou skutečné pohyby osob v reálném čase

Vymezení venkova v SRR ČR 28+

- **Název projektu:** Stanovení metodologie vymezení venkovských funkčních území
- **Poskytovatel podpory:** Technologická agentura ČR, program BETA3
- **Konečný uživatel:** Ministerstvo pro místní rozvoj
- **Realizační tým:** PROCES-Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., Západočeská univerzita v Plzni
- **Doba realizace:** 1. 5. 2026 až 30. 4. 2029
- **Hlavní cíl projektu:**
 - navrhnout metodiku pro identifikaci venkovských funkčních území,
 - zachytit každodenní vazby mezi centry a jejich zázemím,
 - doplnit stávající koncept funkčních městských oblastí.
- **Hlavní výstupy**
 - Certifikovaná metodika vymezení venkovských funkčních území, mapa funkčních venkovských území ČR a interaktivní mapová aplikace.

T A
Č R

Program **Beta3**

Ministerstvo
pro místní rozvoj

PROCES
CENTRUM PRO ROZVOJ OBCÍ A REGIONŮ

ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI

Jak se k vymezení venkova přistupuje v Evropě?

- Zahraniční zkušenosti ukazují společné trendy:
- **1. Neexistuje jedna univerzální definice venkova**
 - jednotlivé státy používají různé přístupy,
 - vymezení závisí na účelu použití,
 - často existuje více definic vedle sebe.
- **2. Od jednoduchých definic ke kombinaci více přístupů**
 - Kromě počtu obyvatel a hustoty osídlení se stále více sledují:
 - pracovní vazby,
 - dostupnost služeb,
 - vztahy mezi centry a zázemím,
 - socioekonomické charakteristiky území.
- **3. Důraz na funkční vztahy**
 - Stále větší pozornost je věnována otázkám:
 - kam lidé dojíždějí,
 - kde využívají služby,
 - jak fungují každodenní vazby mezi obcemi.
- **4. Venkov není chápán jako jednotné území**
 - Rozlišují se různé typy venkova:
 - příměstský,
 - stabilizovaný,
 - periferní,
 - turistický,
 - produkční,

Potenciální využití geolokačních dat mobilních operátorů

Co mohou přinést

- **Skutečné každodenní vazby obyvatel**
 - pohyb za prací,
 - pohyb za službami,
 - pohyb za vzděláním,
 - rekreační a další pravidelné cesty.
- **Detailnější pohled než klasická statistika**
 - nezachycují pouze cestu do zaměstnání,
 - umožňují sledovat širší každodenní fungování území.
- **Vyšší aktuálnost**
 - možnost častější aktualizace než například data ze sčítání.

Omezení a rizika

- **Dostupnost dat**
 - data nejsou běžně veřejně dostupná,
 - využití závisí na spolupráci s operátory.
- **Ochrana soukromí**
 - lze pracovat pouze s anonymizovanými a agregovanými daty.
- **Interpretace výsledků**
 - pohyb osob automaticky neznamená funkční vazbu,
 - je nutné kombinovat více zdrojů informací.
- **Reprezentativnost**
 - výsledky mohou být ovlivněny tržním podílem konkrétního operátora,
 - různé skupiny obyvatel využívají mobilní technologie odlišně.

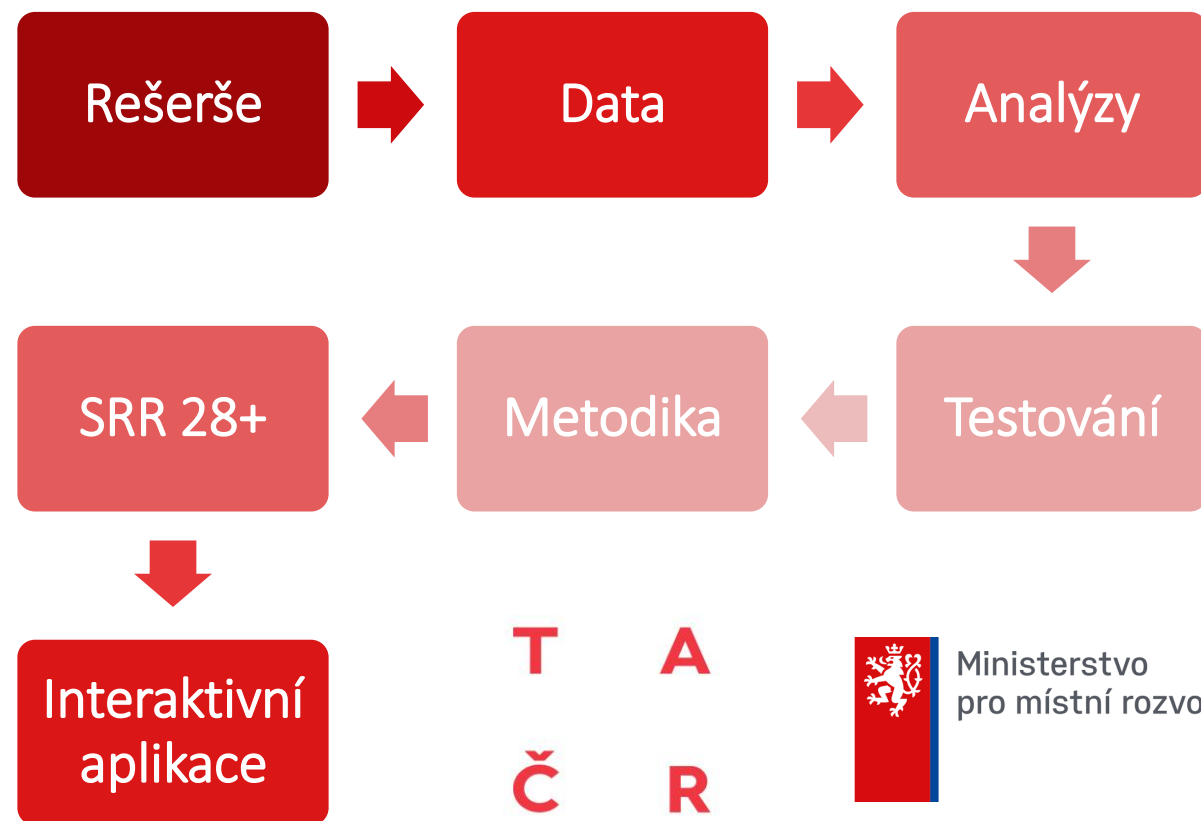
Vymezení venkova v SRR ČR 28+

■ Projekt se opírá o kombinaci:

- prostorových analýz,
- statistických dat,
- údajů o dojížděce,
- dostupnosti služeb,
- expertního ověřování výsledků.

■ Hlavní aktivity

- řešerše českých a zahraničních přístupů k vymezení venkova,
- vytvoření datové základny včetně údajů o dojížděce, dostupnosti služeb a pohybu osob,
- návrh a testování metodiky vymezení funkčních venkovských území,
- vytvoření typologie různých druhů venkova,
- pilotní ověření navrženého přístupu,
- tvorba mapových výstupů a mapové aplikace.

Ministerstvo
pro místní rozvoj

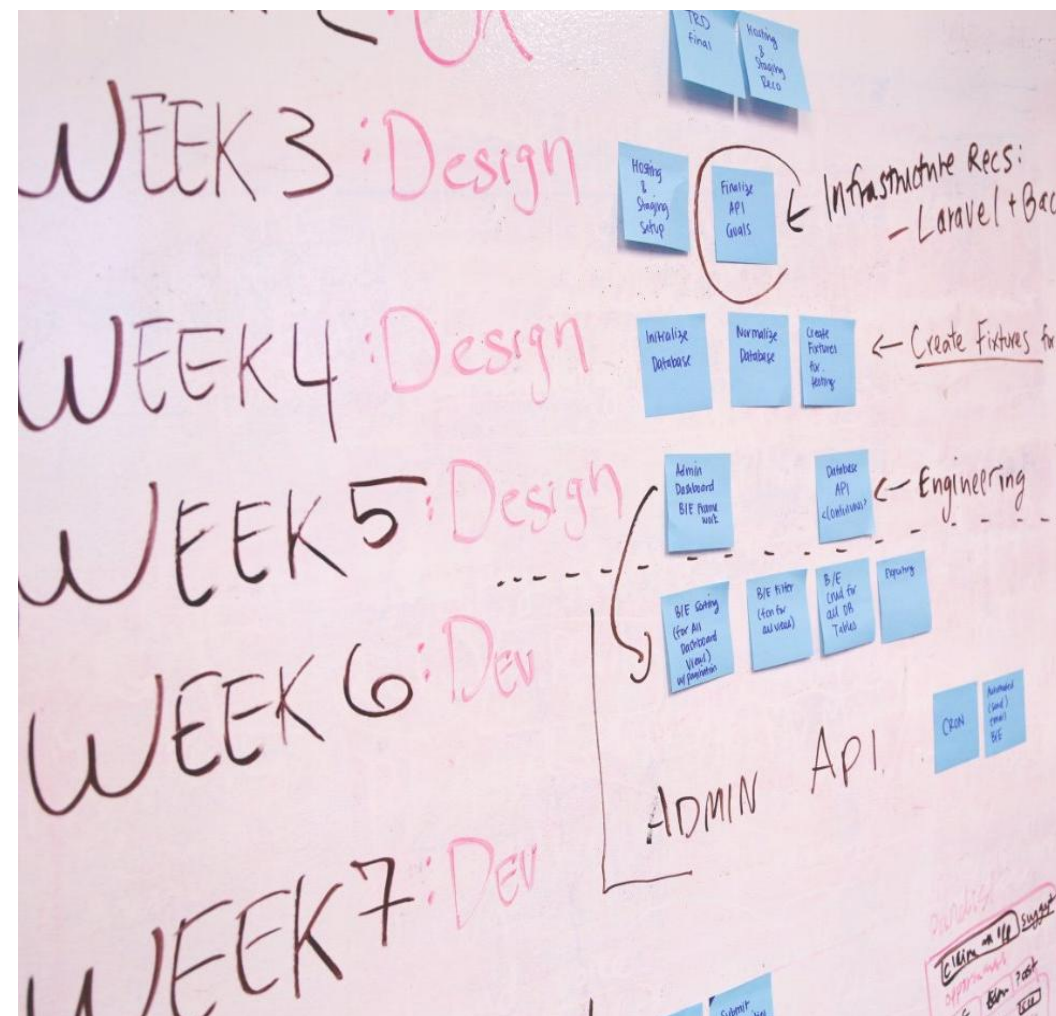
První poznatky z projektu

- **První etapa projektu byla zaměřena na**
 - rešerši českých a zahraničních přístupů,
 - screening relevance metod,
 - identifikaci možných datových zdrojů,
 - vytvoření metodické báze pro další řešení.
- **Hlavní dosavadní závěry**
 - ✓ neexistuje univerzální vymezení venkova
 - ✓ je vhodné oddělit:
 - vymezení venkova,
 - vymezení funkčních území,
 - typologii území
 - ✓ výsledná metodika bude pravděpodobně kombinovat více přístupů

Co bude následovat

- **Projekt pokračuje dalšími etapami**
 - 2026/2027:
 - analýza českých dat,
 - mezinárodní komparace,
 - ověřování metodických přístupů,
 - návrh metodiky,
 - testování výsledků.
- **Prvotní návrh metodiky bude již součástí prvního návrhu SRR28+**
- **Důležité**
 - Projekt nepředstavuje finální vymezení venkova pro SRR28+.
 - Cílem současné fáze je vytvořit kvalitní odborný podklad pro další diskusi.

Ministerstvo
pro místní rozvoj

**Děkuji
za pozornost**

Dominik.opalka@mmr.gov.cz